

פרק 1: מותג

ובו יסופר על מקל יוקרתי של איש מעניין

זה היה עוד יום משמים וחसर צבע במעצר הבית שלנו.

יוסק'ה לא היה בסלון, ורגע אחרי שקראתי: "יו-", הפסקתי.

ראשית, מפני שגם אם הוא יענה לי, יש סיכוי גדול שלא אשמע אותו, ושנית, מפני שנזכרתי שאלישבע התקשרה לא מזמן והם משוחחים ככל הנראה.

הסתובבתי סביבי וחיפשתי מה לעשות.

המקל של יוסק'ה עמד על המתלה שבמסדרון ללא כל דורש. מיששתי אותו. הוא היה יפה, מבריק ומעוטר בדוגמת עץ מהגוני. חדש לגמרי.

תהיתי לעצמי כיצד יגיבו אנשים אם יפתחו את העיתון וימצאו מודעה: "מקל הליכה יוקרתי למכירה".

כשהלכנו יוסק'ה ואני לחנות כדי לתור אחריו, חשתי נטולת רגשות כמו אגרטל זכוכית שאפילו מים טרם מילאו אותו. יוסק'ה אמר שהוא צריך מקל והיה ברור לי שאם הוא צריך, אז הולכים לקנות.

המוכר האדיב שאל את יוסק'ה מה הוא מחפש והוא אמר: "אני זקוק למקל הליכה, אך מעוניין במקל איכותי ומכובד. יש לכם מקל מותג, אולי של 'גוצ'י' או של 'פייר קארדן'?"

המוכר צחק. "אתה איש מעניין. איך קוראים לך?"

"יוסף", השיב בעלי קצרות. "נו, אתם מוכרים מקלות מותג?"

"לא", אכזב המוכר, "ולא ידוע לי שישנה המצאה כזו. דווקא רעיון". הוא היה צעיר, בעשור הרביעי לחייו. כיפה סרוגה הייתה חבושה על ראשו, תחובה בסיכה. "אבל יש לנו מקלות לא שגרתיים אחרים, אם אתה רוצה".

הוא סימן לנו להתקרב אל עבר העמדה והצביע על מקלות הליכה בעלי ראשים מגולפים של חיות שונות. "מה איתו?" הוא הצביע על ידית מתכת בצורת נחש מבעית. כדור זכוכית היה אחוז בתוך פיו הפעור, נעוץ בין ארבעת ניביו המשווננים.

"נחמד", הגיב יוסק'ה בפנים חתומות, "מתאים לקדאפי - לא לי".

לאחר סקירת הדגמים השונים, החליט יוסק'ה לבחון דגם אחר. הוא היה הדגם היקר ביותר בחנות ועלה ארבע־מאות שבעים ושניים שקלים. המוכר הסביר שמדובר במקל איכותי מאוד של חברת 'לקי' שמשפר את היציבות, שומר על המפרקים ונמכר גם בעבור טיולי שטח.

הוא עשוי מחומר קל משקל ומצויד במערכת ספיד לוק לכוונון מהיר של גודל המקל. הידית היא ארגונומית ובעלת מגוון רחב של אפשרויות אחיזה בזוויות שונות. נשמע טוב.

המקל נקנה.

יצאנו החוצה. מקל ההליכה נקש על אבני המדרכה. "אני מרגיש צ'רצ'יל", הודיע יוסק'ה בטקסיות.

שתקתי. לא הרגשתי אשתו של צ'רצ'יל. אינני יודעת אם הייתה לו אחת כזו, ואם כן - אם הייתי רוצה להידמות לה.

"למה אתה כל כך מבסוט?" שאלתי אותו לבסוף.

הוא הסתכל עלי מבעד למשקפי הזהב הדקיקים שלו. ים אפור נעץ בי גל. "אני פשוט מנסה לשכנע את עצמי שעשיתי את הדבר הנכון. את חושבת שמותגים מעניינים אותי?" הוא המשיך כשלא אמרתי מילה, "זה רק היה כדי להרגיש שאני קונה משהו חגיגי ומשמעותי ולא סתם חפץ שמשתמשים בו לעת זיקנה ושיבה".

פרק 1: מיתג

חזרנו הביתה. מאוחר יותר יצא יוסק'ה להתפלל ערבית ופגש בבית הכנסת את עקיבא.

"מה זה?" הצביע עקיבא על המקל בחשד כבד.

"זה מה שזה", השיב יוסק'ה בענייניות.

"למה אבא?" היקשה עקיבא.

"למה?" תמה יוסק'ה כנגדו. "כי אני זקן!"

"אתה בטוח שאתה צריך את זה?" המשיך עקיבא להטריד.

"לא, אני לא בטוח", הזדעף יוסק'ה וחזר הביתה עייף וקצר רוח. מאוחר יותר הוא סיפר לי על התקרית והוסיף כי היה מצפה מגבר בן ארבעים ושבע, נשוי ואב לשבעה ורואה חשבון כאביו, להפגין יותר בגרות.

ככה זה, ילדים לעולם נשארים ילדים כאשר מדובר בהורים שלהם.

המקל לא היה בשימוש זמן רב. שבועות ספורים לאחר מכן נכלאנו בתוך ביתנו וזה חמישה חודשים לא יצאנו מפתחו.

השקט מכיוון חדר השינה קרא לי לבוא. יוסק'ה ישב על הכורסא בחדר ובהה בתקרה. פתאום הוא באמת היה נראה לי זקן.

"מה יהיה?" נאנחתי מודאגת.

"בסוף כולנו נעמוד בפני בית דין של מעלה", הוא פלט. ענן לבן סבב את גלגל עיניו.

התיישבתי על קצה המיטה. "אני לא אוהבת את הדיבורים הללו בהקשר הזה".

איני פוחדת לדבר על היום שאחרי. ככלות הכל, אחוז גדול מקרוביי ומכריי מקבלים כעת את שכרם בעולם הגמול. אבל יוסק'ה אף פעם לא דיבר על הסוף הידוע בהקשר למצב כליאתנו בבית, ואם הוא התחיל, אין זה לא סימן טוב.

"צריך לעשות משהו", פסקתי בהחלטיות. "אנחנו מוכרחים לצאת".

הוא גיחך. שמתי לב שזקנו ארוך מכפי הרגיל, משמע הוא החל להזניח את עצמו בלי שהייתי מספיק ערנית.

"אני רצינית", המשכתי. "אי אפשר להמשיך כך".
יוסק'ה הזדקף מעט על כורסתו. "אבל איך נצא? מסוכן בחוץ. והילדים...
הם לא ייתנו לנו".
קמתי ממקומי. "לא יודעת אם מסוכן או לא, אבל אני רואה אותך
ומבינה שעלינו לעשות מה שמתבגרים בעייתיים עושים כאשר הוריהם
מעזים לומר להם 'לא'".
שני אישונים קמו עלי בהפתעה. "מה את בדיוק רוצה שנעשה?"
השתהיתי לרגע ואז אזרתי אומץ: "נברח מהבית".

פרק 2: צ'ס מתפלל

ובו יסופר על ילדים שיוצאים טוב יותר

יוסק'ה היה המום עד כי ניטל ממנו כוח הדיבור. הוא בלע את רוקו פעם ופעמיים בניסיון להשיב לעצמו את אפקט מיתרי הקול. "את בעצמך לא מאמינה בדמיונות הללו", הוא קרקר בפנים חמורות סבר.

לא נעלבתי. הבנתי אותו. ובאותה המידה הגעתי אל המסקנה כמה נזק גרם לנו הבידוד הכפוי.

התקרבותי אל הכורסא עליה ישב. "הילדים עשו לנו שטיפת מוח", המשכתי בעקשנות. "אני לא בטוחה שמסוכן לצאת כמו שהם מתארים. הנה, דוד ויונה השתתפו בברית של הנין שלהם לפני יומיים, וליברמן נפגשו עם הנכדים שלהם בפארק. גם שפר וצוברי מתפללים במניין החצרות למטה אף על פי שכולכם בני אותו הגיל. למה רק אתה צריך לעמוד במרפסת כמו איזה עציץ?"

זו הייתה טעות אסטרטגית. התפילה במתכונת העכשווית היא נקודה רגישה שאין מעלים אותה באקראי. יוסק'ה האדים, חזהו התנפח. "אני לא רוצה לדבר על זה עכשיו", סינן בשפתיים קפוצות.

"טוב, בסדר", מלמלתי ויצאתי מן החדר.

עזבתי אותו לעת עתה. לא רק אוכל מתבשל, גם בני אדם. החוכמה היא לבזק תבליני שכנוע באין רואים, והעיקר - לשים לב שהאש שבלב תמשיך לבעב.

אימתי נפל לי האסימון שמשהו השתבש?

כשחשבתי על כך שגם נכדיי משתמשים בביטוי הזה על אף שאין להם מושג איך החפץ העגול המוזכר נראה.

נולדתי בארץ ישראל בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, עברתי את כל תהפוכותיה של המדינה מאז הוקמה, גידלתי ארבעה ילדים בכל מיני מצבים ועברתי תקופות מורכבות ולא פשוטות.

איך קרה וכיצד ייתכן, שילדיי בטוחים שהם יודעים טוב יותר ממני מה עלי לעשות?!

העניינים החמירו לאחרונה בגלל חדווה. חדווה היא הבת הגדולה שלי, אחרי אלקנה. אני אוהבת ומעריכה אותה מאוד וגאה להיות אמה, ושמחה שהיא עובדת במשהו שנותן לה סיפוק וקורת רוח לאחר ששנים רבות היא התקשתה למצוא את עצמה. אבל מה, לא קל להיות אמא של פסיכולוגית.

פעם אחת בלבד הסכמתי לשתף פעולה עם תרגיל שהיא הוצרכה לבצע במסגרת ההכשרה המקצועית שלה. ישבנו שתינו על ספת הז'מס החומה בסלון שלנו וחדווה שאלה: "אמא, איזה חלום יש לך שעדיין לא הגשמת? האם תסכימי לספר לי עליו ועל הקשיים בדרך להגשמה שלו?"

הבטתי בה, ילדה בת כמעט חמישים שלי. אחזתי בידה ונתקלתי בטבעת הנישואין החלקה שלה שהספיקה להישרט עם הזמן שחלף. חייכתי. לחצתי את אצבעותיה בעוז רך. "מתקונת, בגילי אפשר לומר שהגשמת את כל חלומותי. ברוך השם, אבא ואני בנינו משפחה יפה. יש לנו ארבעה ילדים, נכדים ונינים שלא סופרים ונחת שקשה להכיל ולקלוט. מה יש לי לבקש ולחלום? שנמשיך כך, בעזרת השם, בבריאות ובאשר".

"ואולי בכל זאת?" ניסתה חדווה שוב. "האם יש משהו שרצית ולא, לא הצלחת עדיין לממש?"

"חדווי", סנטתי בה. "למה את מחפשת בעיות?"

"אלה לא בעיות", דייקה חדווה. "זהו חלום נסתר שמבקש לבקוע, אם רק ניתן לו מקום והזדמנות".

ספקתי את כפותיי לאות סיכום. "אני לא יודעת על מה את מדברת, חדווה. אולי אני לא הבן־אדם הנכון בשביל התרגיל הזה".

חדווה לא דחקה בי עוד, אך את מחיר הוויתור שילמתי בריבית.

"לכל אדם יש חלום שהוא טרם הביא לידי מעשה, וזאת בשל השתקת קולות פנימיים, פחד מפני כישלון, נטייה לדחיינות ועוד", היא סיכמה כשסגרה את הקלסר, עם הדף הלבן שנותר ריק בתוכו.

יוסק'ה טוען שמאז לימודי הפסיכולוגיה, חדווה חושבת שכל המשפחה צריכה לשבת אצלה בחדר הטיפולים. אני לא מסכימה איתו. היא בסך הכל רוצה להראות שהיא יודעת משהו, וכהורים עלינו להתייחס אל אמירותיה בסלחנות ולספוג זאת.

אולי טעיתי. הייתי חומלת ומאפשרת מדי. נתתי לילדי להוביל אותי מתוך אמונה שהם רוצים בטובתי.

איני מפקפקת ברצונם להיטיב ליוסק'ה ולי. אבל עכשיו, כשאני עומדת במטבח ושמה לב למחבת הריקה שהוא נמנע מלהשתמש בה כפי שעשה בשבועות האחרונים, אני מבינה שהרחקנו לכת. שאם לא אעשה משהו, גם אם הוא יהיה מנוגד לאופיי ולחלק מדברים שהאמנתי בהם עד היום, הוא ישקע במרה שחורה ואני בעקבותיו.

אנחנו נברח.

ואם לא מחר, אז בשבוע הבא.